

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 198.

V Ljubljani, v četrtek 28. avgusta 1884.

Letnik XII.

Profesor dr. Schulte in Avstrija.

Naše gospode učitelje na naših nižjih in višjih šolah gotovo ne mislimo žaliti, ako trdimo, da le malokteri dober šolski mož je ob enem tudi dober politik. In to je naravno. Dober učitelj živi svojemu poklicu, njegovi prvi prijatelji so knjige, njegovo največje veselje je šola. A ker je mnogo gospodov te vrste vendar le zamenjalo šole z zbornico, ker so zapustili zaduhle sobe in knjižničin prah ter se podali na polje politike, stopili na oder javnosti, pokazali so takoj, kako slab sad da rodi profesorska politika, in ta politika prišla je posebno v Avstriji v slabo imé. Vprašamo čitatelja: Koliko v resnici v parlamentarnih zadevah zvedenih, za narod in državo vnetih učiteljev, ali da govorimo bolj stvarno, profesorjev nam moreš naštetih od začetka nemškega parlamenta v Frankobrodu ob M. do današnjega dne? Da, priznamo, da je tudi naša zbornica imela v svoji sredini bistroumne moze, vrle moči, toda ti so le častne izjeme. Brezvspešno modrovanje, nevkretno oblikoslovje, nepraktična „splošna načela“ in suhoparna zistematika, ki kuje sveže življenje v železne obroče opredelb: to se ne vjema s praktičnim življenjem narodov, ki se vedno prestvarja in spreminja. On sicer lahko goji najzornije ideale o državi in življenju, vstvarja si najlepša načela v zaprti sobi; a treba je imeti vsestranske skušnje, nepristransko srce in zdravo oko, da v trenutku potrebe in resnice odstopi od svojih najboljših načrtov, ki se ne strinjajo z zahtevami življenja.

Navadno pa vsak „učenjaka“ želi in misli, da so njegove besede čisto zlato, njegove trditve nezmotljive, zato ga razsrdi vsak ugovor; in vsled tega je prepirljivost teh mož že v pregovoru kakor njih nepraktično obnašanje v življenju.

Prelep vzgled te vrste je profesor prava v Bonnu tajni, svetovalec dr. Friderik pl. Schulte. Rogovilil je, kakor znano do l. 1872 v Pragi, ter se

skazal kot zeló neroden apologet državne oblasti proti cerkveni.

Ta slepec je govoril o avstrijskih národnih barvah, profesor prava je razložil avstrijskim narodom njihovo pravo, odločil je meje národnim težnjam, ktere prestopiti bi bil greh proti nemški ideji. Pisal je namreč letos (v aprilu, maju in juniju) celo vrsto člankov v „Deutsche Revue“. Na podlagi zanesljivega vira hočemo našim čitateljem ob kratkem razjasniti Schultejevo politično modrost.

Schulte ne pozná niti zgodovine, statistike, politike, niti národnega gospodarstva avstrijskega ter sodi našo vlado kot pristaš nemško-liberalne stranke. Takoj v uvodu svojih člankov (pregled avstrijskih razmer) piše o grofu Taaffe-ji, da je „že pred tremi leti s čiščenjem kabineta, potem z novo imenovanimi pèri nastopil pot, ki daje malo upanja, da bi ministerstvo doseglo znani namen, spravo strank in združenje narodnosti v avstrijski državni ideji“. Dalje piše Schulte o „prednostih Čehov in Poljakov in sočasnem žaljenju Nemcev“, tako, da „ne preostane družega, kakor da se sedanje ministerstvo odslovi in liberalno sestavi“.

S čiščenjem kabineta misli gotovo na izstopivše tri ministre Stremayra, Korba in Horsta. Kdo pa je vrgel te moze z ministerskih stolov? Kdo je odslovil Kremer-ja in Streita? Zakaj se je grof Coronini odpovedal predsedništvu zbornice? Nekdanji ustavoverci in sedarja „zedinjena levica“ so rovali zoper svoje somišljenike, ti so jim dali slovo. In ker se je tudi v gosposki zbornici plesalo le po ustavoverni godbi, storil je Taaffe le svojo dolžnost, da je napolnil prazne prostore. In to mu očita pristaš Schmerlingove in Lasser-Auerspergove politike!

Učeni profesor kar gorí za centralističen birokratizem, češ, da je ta „avstrijsko državno idejo“ višje cenil kakor zgodovino kraljestev in dežel“. O kako radi mu verjamemo; to so avstrijski nemški narodi britko čutili, posebno od l. 1851 do 1860. Absolutističen centralizem je v Avstriji vedno v na-

sprotji z naravo, zgodovino in pravom pasameznih kronovin. Centralizem more vladati v Avstriji le s silo. Iz ustave pa naravno izvira avtonomija pasameznih dežel.

Da je dualizem od l. 1867 Avstriji le v škodo, temu kaj radi pritrđimo. A ta nesrečna politika je delo ravno političnih prijateljev Schultejevih. Gotovo ni v novejši zgodovini avstrijski nobenega imena bolj žalostnega spomina, kakor je saksonski baron, poznejši avstrijski grof Beust. Komaj je zasedel ta ló-kavi mož ministerski stol, na katerem se je večkrat zazibal v sladko spanje na škodo cele države, že je začel kopati rov proti Belcrediju. Ogrí so dobro vedeli, kako malo morejo pričakovati od Belcredija, čigar srce je bilo le avstrijsko. Razumeti moremo toraj njihovo nepopisljivo veselje, ko jim je Beust za hrbtom Belcredijevim ponujal v zvezo roko in jim dal razumeti, da jim hoče vse dovoliti, kar bodo zahtevali. Že 20. decembra 1866 se je podal Beust z ogerskim dvornim kancelarjem plem. Majláthom v Pešto, in tam se je na tihem z ogerskim ministerstvom naredil načrt, kako naj bi se razdelila stara Avstrija. Pa o tem v priliki več. „Najbolj nemško meščansko ministerstvo“ zasadilo je meč Avstriji v srce. Tudi Galicijo je skoraj popolnoma odtrgalo od družih dežel. Mi Poljakem in Rusinom to sicer privoščimo, toda ako se vprašamo: iz kterega vzroka? Pokaže se nam tú najgrša zvižaja, da bi namreč toliko lažje druge Slované pritiskali na steno. Tudi Dalmacijo so saj v teoriji predali Ogerski. Ostali so jim v napotje le še žilavi Čehi in od nekdanj nesrečni slovenski rod. Te so hotli potlačiti pod kolo državnega stroja, vtakniti njihove vratove v nemški jarem, da bi odmeval od Rujane do Adrije tevtonski glas. Da, žalostna nam majka, mnogo jih je pogoltnilo nemško valovje, marsikteri vskok še sedaj kliče „hoch Deutschland“, ki je nosil nekdanj slovenske prtnene hlače. In tacih časov želi si Schulte nazaj.

V statističnem pregledu modri profesor sam navede uradna poročila o avstrijskih narodnostih tostran Litave. Pa teh je v deželah tostran Litave 13

LISTEK.

K značajnici nekterih pisateljev.

Iz Štajarskega, 25. avgusta.

Pač daleč smo že dospeli, mi Slovenci! O svojem času so naši listi „zbadali“ le narodne izdajalce, danes napadajo zaslužne — ne „zaslužene“! naj bi kdo ne rekel, da dopisnik ne zna naški, — sedaj že domači časniki napadajo velezaslužne narodnjake, konservativne Slovence, zveste prijatelje našega ljudstva. *) Zdi se, da je slovenski „liberalizem“ lani začel obhajati desetletnico ogavnega pisarjenja „liberalnih“ poročevalcev v letu 1873. Nedavno mi je pred oči prišlo nekoliko števil takratnega „Slov. Naroda“; človek se danes mora čuditi, kako se je ogavna pisava onodobna upala med svet.

In sedaj? — Da! Sedaj! Po nekolikoletnem premirju nastala je znovič obžalovanja vredna borba. Lastni bratje so si zopet v laséh. Slovenski „liberalizem“ je narodnemu konservatizmu skočil v kečko. (Ta izraz, gospod vrednik, pustite pri miru; „Slovan“

*) Da to ni nič novega, vé vsak, kdor kaj pomni. Nekterim listom je to dušna hrana že od nekdanj. Vredn.

bo že vedel, da med Muro in Dravo pomeni toliko, kakor „lasié“). Ni še temu dolgo, ko sem v roko dobil eno številko „Škrata“. Kako se je ta „zbadljivec“ naselil po Malem Štajarju? Vrla časnika „Slov. Gospodar“ in „Südsteir. Post“ sta prinašala dotične inserate z vabilom. To dobrodušnost so zavredni konservativci zamerili rečenima listoma, ki sta vabila na „liberalne“ limanice. Pisatelju teh vrstic je sicer še le ena edina številka „Škrata“ prišla blizo, toraj mu ni mogoče, izreči dostojne sodbe; ali v ti se je smešilo ime, ki je v „Slovenču“ bilo že nektrekrat podpisano pod poročili, ktera razodevajo moža-značajnika. In dotični naročnik je priznal, da je med zapeljanci, ki so list kupili na podlagi omenjenih inseratov, a pristavil je: „Dobro, da bo naročba v kratkem potekla“.

Še v nekem oziru bi se Vam, gospod vrednik, rad pritožil. — Sinoči je ura namenila biti devet, ko sem se lotil čitanja zadnje številke „Slovana“. Začel sem prebirati drobtinice, ki jih je omenjenec nabral po domačih logih. Kaj sem tam zasledil? Našel sem „črno na belem“ med ostalim stavek, v katerem se trdi, da „gospod Adolf Obresa je sedaj „Slovenču“ in častiti duhovščini Notranjski najzornejši katoličan“ itd. Ne vem, koliko je na tem resnice. Jaz vendar „Slovenca“ pazno spremljam,

toda nikjer nisem našel, da bi ta vrli dnevnik imel kedaj priložnost in bi naznanil radostno poročilo, da je imenovanec „najzornejši katoličan“. To bi pač iz sreca želel vsaki domoljub; le katoličanstvo pobijajte, bodo pa se oživljali Stellmacherji, Kammererji, Hugo-Senki itd. No, kako li „častita duhovščina Notranjska“ sodi, to meni, ki še nikdar nisem imel prilike, s isto občeovati, ne more biti znano. Ali pri branji dotičnega odstavka se mi je rodila ta-le misel: Kar se „Slovenču“ podtika, to se ne sklada z istino, in do zdaj so le nemško-židovski časniki, kadar so govorili o slovenskih listih, (vživali) patent za — neresnico, dandanes se zanj potegujejo že „naši“ časopisi!

V uvodnem članku „Slovana“ je opisovan pokojni književnik hrvatski, A. Šenoa, s katerim sva bila osebna znanca. Ko tisti spis pregledam, — po „Slovanu“, str. 277, bi ta „praesens“, namreč „pregledam“, ne bil na mestu, smel bi se rabiti baje le za bodočnost —, sem list obrnil. Ondi se na omenjeni strani „nahaja“ na rešetju „Slovenski jezik in naši dnevnik“, ker, „od najstarejšega do najnovejšega, pišejo jezik, da je groza; niti sklanjati ne znajo, — a pišejo vendar“. V kateri „koš“ naj „spadajo“ pokveke, ki jih „nahajaš“ po treh slopcih, ne vem, ker „pisatelj“ ne dela razložka. Da tiste kvake

milijonov Slovanov, 8 milijonov Nemcev, 700.000 Lahov in 191.000 Rumuncev, toraj le 36,75% Nemcev. Samo Čehi in Poljaki, prvi 5¹/₂ milijonov, slednji 3¹/₄ milijonov zmagajo po številu gospodujoče Nemce. Tudi na svojo zgodovinsko važnost, omiko in politično izvedenost smeta biti ponosna ta dva naroda.

Schulte piše dalje: „Jasno je, da more država s tako različnimi narodnostmi le tedaj napredovati, ako se vlada po določenih načelih, in se na narodnost le toliko ozira, kar ji gré.“ Izvrtstvo to! Ravno določena, gotova načela zabranjujejo vsako strankarstvo, dadó vsakemu svoje. Le na trdni podlagi vseh združenih moči mogoča je Avstrije slava.

Vprašamo pa vse one, ki črnijo pri vladi slovenski rod kot trmoglavce: ali so višje glavé kedaj pomislile do najnovejših lét, izvzemši kratke presledke, da je Avstrija prej slovanska kakor nemška država? Ali so se držale „določenih načel“, ki jih zahteva zgodovina in pravo? Dà, Slovani vedó svojo preteklost. Slovani so rešili leta 1241 pod hrabrim Jaroslavom Nemčijo tartarske povodnji; Slovani so strli Turka divjo moč l. 1683 pred zidovjem naše prestolnice. Avstrijo so tudi naši očetje razširjevali. Z Avstrijo smo se jokali in veselili, ž njo smo šteli dneve nesreče in zmage. V Avstriji je bil naš dom, ko nje še ni bilo. Njej zaupamo, na njo se zanašamo, da-si nas prezéra nemška oholost. Ne z mečem, temveč prostovoljno stopili smo pod Habsburško žezlo ter bili mu zvesti v največjih nevihtah. Mi želimo le to, kar zahteva pravica; za to se bojujemo in hočemo jo doseči, ako nam hribe valite pod noge. Čvrst je slovanski rod, jeklena njegova moč, gorka kri pretaka se mu po žilah. Vsi Schulteji in — ne zatró nam narodnega ponosa.

Kar Schulte dalje piše o avstrijskih razmerah, vse kaže, da je zelo pozabljiv. On modruje: Zeló je grešil ta državnik (namreč Al. Bach), da ni vpeljal političnega zistema, ki bi bil Avstriji pripomogel do srečne prihodnosti... Ko bi bil zmogel pri svojem cesarji, da bi bil dal leta 1852 ali poznejša leta državi ustavo, nastala bi bila brez dvoma v resnici enotna država.“ Tu je bil pl. Sch. gotovo pozabil, da je naš presvitli cesar iz lastne volje podelil ustavo avstrijskim narodom že 4. marca 1849.

Že 27. novembra 1848 predložilo je ministerstvo Schwarzenberg-Stadion v Krómeriži zbranemu državnemu zboru svoj program, katerega glavna točka se je glasila: „Veliko delo, ki nas v sporazumljenji z narodi čaka, je nova vez, ki naj bi vezala v veliko državno celoto vse dežele in narode v državi.“ Ministerstvo se je izreklo za enakost vseh državljanov pred postavo, za enakopravnost vseh narodov. A poslanci s tem še niso bili zadovoljni in sklenili so 4. januarja 1849 držati se načela: „Vsa državna oblast izhaja iz naroda“. Na to so dobili avstrijski narodi imenovani dan svojo ustavo. Presvitli cesar je povdarjal v patentu: „Da se strinja enota celote z samostojnostjo in prostim razvojem njenih delov, mogočna, pravo in red vzdržujoča oblast čez celo državo s prostostjo posameznega, občin, dežel naše

krone in različnimi narodnostmi, vstanovitev krepke uprave, ki dovoljuje plemenitim močem dovolj prostora, ne ozirajoč se na oskosrčno centralizacijo ali škodljivi razpad in more ohraniti mir na zunaj in znotraj itd.“ — Kaj je bilo toraj treba nove ustave? In ravno to je bila največja in najškodljivejša napaka, da se je ta ustava 31. dec. 1851 preklicala.

Dalje trdi dr. Schulte, da je diplom od 20. okt. 1860 vzbudil „narodnostno prevzetnost“. Če že imenujemo narodnostne pravice in težnje — prevzetnost, moramo pa pristaviti, da je to rodilo in pripoznalo leto 1848.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Notranje dežele.

Avstrijski podložniki smemo pač na svojega cesarja Franca Jožefa ponosni biti! Nikakor nečemo tukaj naštevati neštevilnih plemenitih dejanj, ki nam kažejo njegovo plemenito, zares očetovsko srce, preveč so že povsod znana. Vendar pa nikakor ne moremo in ne smemo zamolčati očetovske skrbi njegove za svoje vojake. Kakor vsako leto je tudi letos v *Bruškem taboru* vse polno vojakov, ki se ondi vadijo za vojsko po štiri tedne. Tabor je prav prava podoba vojnega življenja in ima tudi svojo poljsko bolnišnico in to je cesar Franc Jožef v nedeljo popoldne kar nenadoma obiskal hoté se prepričati, kako se ondi bolnim vojakom streže. 60 jih je. Cesar je obhodil vse prostore, ter je imel za vsakega bolnika prijazno besedo. Na posebnem od družih odločenem kraju ležalo je nekaj vojakov, ki imajo hude nalezljive bolezni. Štabni zdravnik je cesarja na ta kraj opozoril in mu odsvetoval vstop. „Pustite me tudi k tem revežem, odgovoril mu je cesar, zakaj bi se ravno teh bal?“ Vse prigovarjanje zdravnikovo je bilo zastoj, cesar je šel notri in je vse zaporedoma od postelje do postelje obiskal. Ljudomilost našega cesarja je zlata veriga, s katero si je on priklenil srca svojih podložnih že zdavnaj kakor tudi vojakov, da ga še dolgo dolgo — nobenkrat — ne bodo pozabili.

Ozrmo se zopet nekoliko na *Česko*, toda ne k našim bratom, pač pak k njihovim rojakom, k českim Nemcem, ktere sedanja vlada tako silno zatira, da jim celó ondi že dolgo časa na dnevnem redu stoječega kvakanja o deželni in državni izdaji ne prepové. V tem oziru mislili so si pridobiti novo moč, ki pa nič kaj ne mara za nje, če tudi jim načela odobruje. Semkaj čez morje iz Amerike namreč je prišel neki Hans Kudlich, kteremu se je v severnih Čedah, če prav v njegovi nenavzočnosti med izdajalskimi prusjani mnogo kadila zažgalo, ob enem so ga pa pismeno vprašali, kaj in kako on misli o sedanjem položaji severočeskkih Nemcev. Hans Kudlich je prijel za ameriansko svoje pero in pisal: „Stal sem z eno nogo že na železnici, ker sem odpotovati mislil, ko sem Vaše pisanje sprejel. Ko bi imel čas, rad bi šel k Vam, da osobno spoznam može, ki se borijo za skupno nemško stvar. Vam manjka pred vsem drugim moške organizacije; zakaj niste združeni v zadruge, kjer bi lahko silno moč razvijali, tako se pa borite moč za možem in vse skupaj nima nobenega vspeha. Tako daleč ste že pripravili po svoji

Slovenca čestital osebi, ki je iz Srbskega prišla v Ljubljano „Slovenca“ — sežigat! „Slovenec“ se toraj povsema krščanski maščuje. Po takem obnašanji smem, gospod vrednik, sklepati, da bodo te moje vrstice zrele za „Slovenčev“ koš.*) To bi pa, dozdeva se mi, ne bilo prav. Rane, ki se prikazuje na narodovem telesu, ne smemo mirnodušno gledati; treba jo je izrezati in ozdravljati, predno nastane za smrt nevarna.

Imenovani „radikalni“ tednik slednjič zakliče: „O velnica! Kje si!... Ako boš še dolgo odlašala, nasuli nam bodo „pisatelji“ na gumno toliko plev, da klenega zrnja ne bode iz njih videti“. Dopisnik naj pristavi, da bi se tista „vejnica“ ali „vejavka“, kakor pri nas pravijo, dala najti bržčas tudi kje v katoliški, pa konservativno-narodni Krčevini blizo Ormoža, kjer mlatici — ali „mlatiči“, če hočete tako — ž njo vejajo to, kar so — namlatili.

Naj sklenem tudi jaz z radikalnim tednikom: „O velnica? Kje si? Ako boš še dolgo odlašala ter bodo še dalje tako mlatili „Slov. Narod“, „Ljublj. List“, „Slovan“ in „Škrat“, nasuli nam bodo „dnevnik in tednik“ na slovensko gumno toliko plev, da klenega zrnja ne bode iz njih videti.“ —a—

*) Da, istina; kar nas tiče, bile bi zrele za koš; ker pa mislite, da so boljše za javnost, zgodi se po Vaši volji.

Vredn.

neslogi, da rojeni Nemci po Tirolih in Gorenji Avstriji na komando svojih škofov za Čehé glasujejo in se jim še ne sanja ne, da se bodo danes ali jutri potopili v slovanski povodnji. Zatoraj na vsak način glejte, da se od Čehov ločite! Odpovejte jim vsako skupnost; ves medsebojen promet kjer je le mogoče, naj preneha. Ločite se od njih ne le v zemljodeljnem sovetu, temveč tudi v deželni in politični upravi, pri sodnji, v cerkvi in — na plešišči!“ Kaj ne da, Hans Kudlich, ta pa ta, ni bil zastoj tolike let, od 1848 ako se ne motimo, v Ameriki. Da so tudi njegove „jedrnate“ besede v tem položaji glas vpijočega v pušavi, mislimo, nam pač ni treba dostavljati.

Petakarji, t. j. tisti davkoplačevalci, ki direktne davka na leto vsaj pet goldinarjev plačujejo, sešli so se bili na Dunaji v IX. okraji Alsergrund na demokratičnem shodu, kjer so se vsi brez izjeme zahvalno izrekli o grofu Taaffeju, ki jih je obudil s podelitvijo volilne pravice k političnemu življenju. Govorniki so povdarjali v svojih govorih živo potrebo, ki se med priprostim narodom čuti, da bi se volilna pravica splošno razširila, kajti vsak sam naj bolj vé, kje ga čevljev žuli. Ravno nepremožni stanovi, ki se od krvavih žuljev trudnih rok od danes do jutri živé, najbolj čutijo vpliv marsikake postave posebno one, ki je v najtesnejši zvezi z živéjem, davkom, carino, vžitino in z drugimi enakimi rečmi, ktere so v najtesnejši zvezi z vsakdanjim življenjem. Kaj vé bogatin, ki sedi za zeleno mizo, kjer se postave sklepajo, kakošen je neslan in nezabeljen močnik, ki je dostikrat edina hrana še Bog da je revežu! Popolnoma prav in želeti bi bilo, da se volilna pravica razširi na vse, kateri kolikor toliko davka plačujejo. Kajti kdor davek plačuje, opravlja svojo dolžnost in taistemu, kdor ima dolžnosti, spodobijo se tudi pravice v ustavni državi, ki ima glasilo: enake dolžnosti, enake pravice.

Hrvaški deželni zbor določil je pred svojim zaključkom, ki bode na 30. t. m. rešiti le še troje vprašanj in tu so: 1. Volitvena novela. 2. Lonjskopolje. 3. Srbska enakopravnost. Ko se je seja pričela, bila je na dnevnem redu peticija Karlovškega mesta, da bi se njim združila samostojna in le po Kolpi od mesta ločena občina Banija, in pa nasprotna peticija, ki jo je vložila Banija sama, da se ji ohrani dosedanja samostalnost. Nekaj poslancev je za peticijo, nekaj proti in konečno sklenejo obe peticiji vladi predložiti. To priložnost je zopet dr. David Starčević porabil, da je rohnati jel. Deželni zbor, je rekel, ni nič drugega kakor deželna baraka, kjer sami kimovei sedé. Predsednik ga zavrne in na red pokliče, Starčević mu pa reče, da naj gré v Budapešt učiti se, kako se mu je obnašati. Na to mu predsednik odtegne besedo in škandal nastane po zbornici, kakoršnih smo pa ondi že vajeni.

Nezadovoljnosti po *Bosni* in *Hercegovini* je mnogo in nikakor ni izmišljena. Temu se pa tudi ni čuditi. Vsak nezadovoljejš išče in najde povsod vzroke nezadovoljnosti. Tako tudi nezadovoljni Bošnjaki. Bošnjaki so navajeni na opanke, toraj jih čevljev, ki so jim ga Avstrijci naredili — žuli in hudo žuli. Pridelki se za časa našega bivanja ondi niso zdato zboljšali, davki in drugi opravi so pa vendar-le skoraj za polovico večji, kakor so bili poprej. Ako se ne morejo plačati — zapoje boben in dom gré na kant. Tega Bošnjaki do sedaj niso poznali in tukaj je neznosna rana, za katero iščejo zdravila. Posebno v Banjaluškem okrožji jih neki hudo stiskajo, da že skoraj več dihati ne morejo. Zato so se pogovorili može med saboj, da hočejo na Dunaj pred cesarja, kteremu bi radi neznosne svoje težave potožili. Poprej pa, preden se odločijo na dolgo pot, hočejo svojo srečo še v Sarajevu poskusiti. Že so odšli tjakaj odborniki iz raznih občin in tem sledili bodo drugi. V Bosni v tem obziru tudi ne bo še kmalo na boljem. Deloma se ljudje sami le s težavo privajajo rednega življenja, deloma in to še več jih hujskajo in po tihem obdelujejo pravoslavni privrženci iztočne cerkve, ki so več ali manj ondi vsi za srbskega kralja in našincem nasprotni. Tudi potujočih in stalno ondi naseljenih srbskih trgovcev se ne manjka, ki pri vsaki priložnosti svojim sosedom slabe strani in napake avstrijske vlade na dolgo in široko (tudi neresnično) zvijačno razkazujejo in pravijo: „Glejte, to bi bilo lahko drugače, in ono ravno tako“. Bošnjake tudi silno grize, da se jim je omejilo pridelovanje in odzvela prosta prodaja tabaka in soli in še več drugih taci malenkosti, na ktere so bile navajeni, odkar so na svetu. Toraj ni prav nič čudnega, če je mnogo nezadovoljnežev v Bosni in Hercegovini, ampak je prav naravno, da skoraj drugače biti ne more. Bog daj, da bi avstrijska vlada le modre može in uradnike tje doli pošiljala, ki bi znali ljudstvu breme polajševati ter ga nadomestovati z drugimi dobrotami rednega življenja.

Vnanje države.

Bodoče *bolgarsko sobranje* obrnilo bo svojo pozornost na železnice. Obravnavali bodo nakup proge Ruščuk-Varna ki veže Črno morje z rumunsko prestolnico Bukareštom in z Erdeljem. Ta proga je najkrajša iz Erdeljskega v Črno morje. Poleg teh dogovorov bodo pa tudi oni velike važnosti in to ne le za Bolgarijo, temveč tudi za vso ostalo Evropo, posebno pa za Avstrijo, ki se bodo vrtili okoli zgradbe proge Sofija-Pirot, t. j. podaljšanje že obstoječe železnice Carigrad-Adrijanopolj-

značajnega „Slovenca“ ne „zadevejo“ sklepami iz tega, ker ta list poznam in ker je za člankarje „v našem pobožnem dnevniku“ — to so verba ipsissima nepobožnega „Slovana“ — poseben prostor na strani 278. Prebravši te vrstice, sem žalosten vrgel „Slovana“ proč, a sebe na posteljo, saj je bilo že pozno v noč. Premišljevanje o naših raznerah, o značaju slovanskega sveta, to mi ni dalo zaspati do blizo polnoči.

Pri „Slovencu“ prè — prosim, slavno vredništvo! besedice „prè“ mi nikar ne konfiskujte, odgovorni vrednik „Slovanov“ jo prav dobro razume —, pri „našem pobožnem dnevniku“ se pre kakov „ničevdec časi celo oholo napihne in hoče učiti druge... Ta učenjak, ... ta pismouk je gotovo stoprav predvčerajšnjem prestopil mejnike Gorenjske vasi, ali pa je ušesa doma pozabil, a vendar misli, da mu svoje modrosti ne velja staviti pod polovnik“. To je ta „Slovanova“ sodba o konservativnem dnevniku slovenskem, kteri še ni besedice žaljivo črhnil zoper „Slovana“ in njegove, kakor „Slovan“ sam o sebi piše, „pogubljenju posvečene radikalce“.

„Slovenec“ je „Slovana“ pomagal razširjati, ker je prvo številko prinesel kakor prilogo. Takrat sem to smatral kot plačilo za to, da so „Slovanovega“ lastnika vradniki o svojem času „Slovenca“ — sežigali! Na nekaj podobnega sem se spomnil onda, ko je „Slovenec“ povodom odlikovanja nekega v Belgradu živčnega

Filipopolj preko Bolgarske do srbske meje, kjer se bo pri Pirotu sklenila z srbsko železnico Beligrad-Niš-Pirot in bo ta potem najkrajša železnična zveza med Dunajem in Carigradom. Bolgari zaradi omenjene proge niso še edini ali jo bodo sami gradili, ali pa naj bi jo izročili kakemu podjetnemu društvu. Da se bo proga obnesla tako pri zgradbi, kakor tudi pozneje v prometu, nam je porok konkurenca, ki se je že sedaj pričela kdo bo zgradbo prevzel. Ponujajo se namreč nekateri ruska podjetniška društva in neko francosko. Gledé prometa pa tudi ni dvomiti, da se bo zlato izplačalo, kajti prva pot bo to, po kateri bo cela Evropa naravnost brez velikih ovinkov zvezane neposredno s Carigradom in Marmara-morje, posredno pa s Črnim in egejskim morjem. Dograditev te proge bo zopet hud vdarec za tržaško pomorsko trgovino, kajti blago, katero sedaj iz omenjenih krajev preko Trsta na Dunaj in dalje tja gori na Nemško prehaja, izostalo bo potem popolnoma, ker se bo po železnici Carigrad-Pirot-Beligrad-Budapešt-Dunaj poprej in ceneje tjekaj pripeljalo.

Poboji in umori po *Skadru* v *Albaniji* so že tako na dnevnem redu, da si ljudje, ki ne živé s svojimi sosedi o najlepšem sporazumljenju že pri helem dnevu nič več venkaj ne upajo, kajti skoraj ga ni dneva, da bi ne obležala po dva ubita ali pa zavratno umorjena na ulicah. Čisto enak je položaj med vojaki po vojašnicah, še mnogo slaběji pa po deželi med Prizvendom in Škadrom. Ondi je neki več roparjev kakor pa popotnih ljudi, ker prvih nihče ne preganja, poslednji si pa nikamor ne upajo. Vprašal bo marsikdo, ali nimajo nikakega orožnika ali kali? Pač imajo jih, toda taisti so ravno takošni eigani, kakor roparji sami, kajti namesto da bi jih preganjali, jih še le z orožjem preskrbljujejo. Pravijo, da to zaradi tega tako delajo, da bi prisilili vlado k izplačanju dolžnega jim zaslužka. Na Turškem je to že stara navada, da vlada podredjenim uradnikom in služabnikom plačo na dolgu ostaja, emur so dotični paše vzrok, katerim se denar skoraj vedno polnoštevilno iz Carigrada pošlje, oni ga za-se obdržé, podložni služabniki in uradniki se pa zanj obrišejo. Potem ni čuda, če turški orožnik rajši roparju nego sultanu služi, kajti od prvega dobi tu pa tam mastne nagrade, od poslednjega nič. Ljudje se pa vsled tega britko pritožujejo. Posebno veliko imajo oni trpeti, ki okoli Zadrime bivajo, kajti taiste napadajo roparji h krati iz dveh krajev, Miriditje namreč in pa Gorenjeskadarci. Kedaj da se bo po gorati Albaniji v tem obziru na boljše obrnilo, le sam Bog vé, kajti od kar sta si soseda Črnogorec in Albanec, vedno trajajo krvavi poboji med njima. Taisti so se pa še mnogo povečevali, odkar se je Črnigori neznan del Albanije priznal, kterega je sicer Črnogora z drago slovansko krvjo že sto in stokrat preplačala.

Odškodovanje avstrijskih podanikov, ki so v *Aleksandriji* ob svoje premoženje prišli, še vedno ni določeno in se je c. kr. ministerstvo zunanjih zadev na Dunaji jelo zopet zanje zanimati. C. in kr. avstrijski vice-konzul Demšar izročil je predsedniku za razdelitev odškodnine imenovane komisije, dr. Manusardiju, pismo ministra zunanjih zadev, v katerem pravi, da je avstro-ogerskemu kabinetu jako veliko na tem ležeče, da se vprašanje gledé odškodnine kmalo reši in da jako obžaluje, da se je egiptovska konferenca v Londonu tako brezvspešno razbila. Vkljub temu bo pa Avstrija zdatno podpirala dotične korake drugih vevlasti, kateri se bodo potrebni zdeli za dosego odškodovanja.

Bismarku mora silno veliko na tem ležeče biti, da Angleže kolikor mogoče osami, sicer ne bi si toliko prizadeval Francozov na svojo stran pridobiti. Čuden je zares ta njegov napor, ako pomislimo veliko sovraštvo do Nemcev, ki je vsem Francozom od leta 1871 na dalje takorekoč dedno postalo; ako pomislimo zasramovanje, ki se je nedavno v Parizu napravilo nemški zastavi; ako pomislimo trpke razmere, da noben Nемец na Francoskem ne dobi dela. V očigled tolikih zaprek Bismark vendar-le ne odjenja, temveč vkljub vsemu temu se dela slepega in gluhega, vse sproti pozabi. Vselej zamiži, kedar bi imel kako neprijetnost preko Rena viditi in vselej si ušesa maši, kedar bi imel kako zabavljico na Nemece slišati; vse to, da bi Francoze na svojo stran pridobil. Po eni strani se Bismark Francozom laska, po drugi pa Angleže pred svetom črni, kar mu le moči in sredstva pripuščajo. Minuli teden jih je javno pred celim svetom obdolžil, da so oni in nihče drugi vzrok kitajsko-francoski vojski. Kitaj bi bil že davno sprejel francoske pogoje, ko bi ga ne bil John Bull podpihaval, rekoč: „Nič ne! kaj boš plačeval, saj smo mi tukaj, ki bomo pritisnili, če bo potreba.“ Kitaj se je hujskačem Angležem vsedel na limanca in obsedel. Verjetno je pač, da so Angleži Kitajcem odgovarjali vsako sporazumljenje s Francozi, kajti njihovi listi so vsi od prvega do poslednjega polni gnjeva proti francoskemu prvemu ministru Jules Ferryju, ki je Courbetu naročil, naj strelja.

Angleži silno trpko obsojajo korak francoskega ministra Jules Ferryja gledé napada kitajskega otoka Formosa. „Times“ pravijo, „da je Napoleon III. svojo zanj toliko pogubno vojsko ob Renu na ravno tak način pričel, kakor Ferry v Kitaju, ne pristavljajo pa, da naj se toraj Ferry tudi sličnega konca nadja, kakoršnega je Napoleon pri Sedanu doživel. Ferry je slep in gluha, ker ne vidi dan na dan rasteče nevolje, ki se enako hudournim oblakom

nad njegovo glavo zbira zaradi nerazumljivih korakov v kitajskem vodovju. Zasljepljenost njegovo razlagamo si od tod, da Francozi pri začetku vojske s Kitajci, iz ktere za nje ne bo čisto nobenega dobička, pač pak znajo precej zdatno zgubo imeti, niso poznali Kitajske moči in niso verjeli, da bi se tako vstrajno branili. Tudi niso mislili na velikanske spletke, ki bodo iz tega boja lahko nastale. Ferry se nadja, da bo Kitajce potolkel, ter jim potem mir po svojem okusu narekoval ter na ta način zopet prazne državne blagajnice napolnil in svoje ministerstvo pogina rešil.“ Tako pišejo Angleži o francoskem koraku na Kitajskem. Vsaka začeta vojska ima dve strani in na vsaki se zmage nadjajo, iz tega ozira se Angležem se more oporekati; kajti zmaga, kakor poraz ali zguba je na obeh straneh mogoča. Pač pa ni res, da bi bila cela Francoska proti Ferryju zaradi pričetega boja s Kitajci. Nasprotni so mu najskrajni levičarji; to so pa ljudje, ki niso z drugo rečjo zadovoljni, kakor s gorečo trsko nad vrčem petroleja in s požarjem. To je njihov bog, od kterega pričakujejo rešitve, vse drugo jim je pa odveč!

„Francoska mora imeti jako dobrega prijatelja in krepko zaslonbo, da si Jules-Ferry upa tako samolastno proti Kitaju postopati; če pa nima ne prvega in ne drugega, je njegova politika silno predrzna in nevarna“, rekel je kitajski poslanec Li-Fong-Pao na Pariškem kolodvoru poročevalcu lista „France“ pred svojim odhodom v Berlin. Kitajci sploh sumničijo in tudi drugi nemški časniki so teh misli, da ima Bismark tukaj svojo roko vmes in zaradi tega vojska med *Francози* in *Kitajci* nikakor ne more dolgo trajati, kajti razprave v vojni odškodnini in drugih pritiklinah nadaljevala bota francoski poslanik Courcel in pa kitajski polkovnik Čeng-ki-Tong v Berlinu. V tem smislu vsaj odpoštoval je tjekaj Courcel ter se tudi tako izrazil proti svojemu tovarišu ravno prej omenjenemu polkovniku, rekoč: Nadjam se, da bode to potovanje za naji oba najboljši vspeh imelo!“ Vse drugače pak je označil svoje mnenje Li-Fong-Pao poročevalcu „Figarovemu“ rekoč: „Kitajci borili se bodo kakor Rusi leta 1812, korak za korakom braniti hočejo gorato zemljo med Tonkingom in Kitajem, katerim se bodo tudi Tonkinezi in Anamiti pridružili proti Francozu. Morilna vojska se bode vnela, ki ne bo niti minute odduška sovražniku dovolila; družega mu ne bo kazalo, kakor obrniti se proti Pekingju, kjer jih bodo pa že dostojno sprejeli.“ Taki glasovi čujejo se toraj od obeh strani in oboji so vrjetni; vendar pa bi po današnjih običajih sodili, da se bodo Kitajci prej podali, kakor sami znabiti mislijo, kajti že samo grozni slučaj, da jim je Courbet devet ladij in 12 džonk potopil in vničil, moral jih je pretresti do dna srca. In tudi, ako se v resnici vname po onih goratih krajih takozvani guerilaboj, znali mu bodo Francozi za žilo pošlatati.

Izvirni dopisi.

Iz Ribnice, 27. avgusta. (Volitev.) Včeraj je bila volitev deželnega poslanca za mesto Kočevje in trg Ribnica. Dasiravno v začetku Ribnica se ni mislila vdeleževati volitve, so vendar nekateri narodnjaki povdarjali, da bi ne bilo prav molčati, ampak naj tudi Ribnica voli, in tako znamenje življenja dá, in pokaže, na koga zaupanje stavi. Zbralo se je 42 volilcev, in vsi so enoglasno volili g. Fortuno, veletržeča v Ljubljani. Žalibog, da nekterih volilcev ni doma, in da se je kakih 8 volilcev volitvi odtegnilo. Upali smo tudi, da g. Fortuna dobi v Kočevju več glasov kakor jih je dobil — in bode zmagal. A tudi te nade se niso spolnile. G. Fortuna sicer ni kandidiral, Ribničani so ga sami kandidatom postavili, in mu hotli s tem zaupanje in spoštovanje skazati. Da so Kočevjarji tako naglo svojega nekdanjega sotrgoveca pozabili, ni lepo, pa navadno. Bodi si, kar ni danes, zna juter biti. Svoje smo storili.

Iz Polja, meseca avgusta. (Raznotero.) Stopil sem bil zopet enkrat čez Ljubljano (bolj prav čez most Ljubljance) k čast. gospodu sosedu, in ondi sem videl dve reči, ki ste skoraj vredni, da ju zapišem; ena je celo čudovita.

Preč. gosp. župnik ondi je meseca aprila v navadni cvetlični lonček vsejal nekaj zrn „japonske“ ajde. Zrna so kalila ter prirastla do vrha; in zdaj dozorele rastline čakajo — žanjice. Pridelek je lep, a koliko večji bi bil zunaj na prostem in v dobri zemlji o svojem pravem, jesenskem času! Toraj ni čuda, da se japonska ajda kmetovalcem vedno bolj in bolj prikupuje.

Druga stvar je pa ta-le: Prečast. gosp. ondi ima lep nagelj že stare korenine, ki je letošnjo celo zimo cvetel neprestano in cvete še sedaj. Vsakega ovenelega nageljčka pa gospod ni precej odrezal. Štirje taki ostanejo še dolgo na svojem deblu kot ossa arida (suhe kosti). In kaj se zgodi? Pri enem tih nageljčkov so poprej lepo rudeča ličica obledela

in se posušila; pa vendar še „doma“, t. j. v svoji zeleni čašici, v kateri sta se porodila, ostala. In zdaj, glejte, čudo! V sredi te čašice se izbudi natorna moč iz svojega spanja; ter začre dalje rasti in — prirodi nov nagelj. Zdaj se vidita dva cveta iz ene čašice, drug vrh družega. Tudi ta nagelj se razcvete popolno, in pokaže se v isti lepoti, v kakoršni je bil poprej njegov bratec dvojčič: posthumus. Meni in vsim ki smo to prirodno prikazen gledali, o njej govorili, se stvar dozdeva pravo čuda v prirodi, kakoršnega še nas nobeden ni videl.

Ko že govorim o prirodi, še eno! Ni dolgo še, kar se je v Zalogu zgodilo to-le: Neka mati stopi iz kuhinje v hišo in — na mizi vglada kačo v kolobar zvito ležati; v zibelki pa svoje deti. Grozen prizor za mater! — Gotovo bi si enakega nobena mati ne želela; kajti ni je živali, ktera bi se človeku bolj studila, ko ta ostudnica. Od kod je neki prišla semkaj? Brž ko ne bila je ta žival prišla v kuhinjo in iz kuhinje v hišo po butarcah. Gospodinja namreč je bila kupila butarce od prodajalca in — tukaj notri je morala biti. Pač ni človek nikoli dovolj previden!

Domače novice.

(*Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.*) Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Matevž Kljun v Borovnico, Valentin Eržen v Polhov gradec, Jožef Škofic v Predoslje, Franc Gregori v Podbrezje, J. Mazgon na Jesenice, Mihael Trček v Mirnoped, Alojzij Bobek v Št. Janž, Gašpar Majar v Selce, Jože Močilnikar v Senožeče, Mihael Lavtižar v Sodrašico, Peter Ogrin v Bloke, Franc Avgustin k Št. Juriju pod Kumom, Jože Poklukar v Šmartno pri Kranji, Valentin Alijančič na Vače.

Novo vmesteni so sledeči čč. gg.: Franc Demšar v Črnomelj za II. kaplana, Janez Dovnikar v Spodnjo Idrijo, Andrej Gliebe v Pozemelj, Albin Ilovski v Vipavo, Franc Kušar na Trato, Janez Možina v Stari trg pri Ložu, Matija Mrak v Gorje, Jakob Pokorn v Čatež, Jožef Porubsky v Kočevje, Franc Rihar v Loko, Matej Sitar v Polhov Gradec, Janez Strnad v Knežak, Feliks Zavodnik v Novomestu za kap. vikarja, Ignacij Žitnik v Št. Jernej.

(*Pri volitvah v kranjskem velikoposestvu*) izvoljena sta grof Ervin Auersperg in baron Leopold Lichtenberg s 46 glasovi. Kakor je videti, bila je volitev jako po ceni.

(*Nesreča čez nesrečo*) bila je včeraj v tovarni za smodke. Dopoludne ponesrečil je zidar Tiček, popoldne zmanjkalo pa je tal na odru nekemu delalcu, ki si je padši nogo zlomil. Toda to ni bilo še zadosti. Ni še dobro na tleh ležal že prileti nekaj za njim, kar mu pade na roko in mu jo poškoduje. Priče, ki so to vidile, ne vejo zavestno ali je roka zlomljena ali samo zvita.

(*13.500 goldinarjev*) škode napravil je poslednji požar v Mateni. Dekletce Urška Sterlé je zgorelo. Gospodarjev je bilo šest zavarovanih.

(*Kamniške kopeli*) imajo, kakor Laib. Ztg. poroča, do sedaj več nego 200 gostov, in ga skoraj n dneva, da ne bi bilo novih došlih ondi.

(*Mrtvega našli*) so včeraj popoldne dninarja Lukanca blizo Kozlarjevega vrta. Pravijo, da je prej ko ne umrl, ker ga je metalo, in je morda ravno včeraj ondi brez pomoči ostal.

(*Povišanje*) v rudarski stroki doletelo je c. kr. adjunkta, g. J. Kavčiča, za „Hüttenmeistera“ pri c. kr. rudarskem uradu v Celji.

(*Orožnike*) napadli so zavratno kmetiški fantje v Dvorjah v nedeljo zvečer, ko so imeli ondi patrolo. Ako smo prav podučeni, napadli so jih od zad z gnojnimi vilami. Skrajni čas bi bil pač, da bi se našim domačim rogoviležem, ki se vsakemu mestjanski oblečenemu človeku zabavljivo protivijo, po strogi kazni konec napravil. Saj se mora vendar za božjo voljo tudi pri nas konečno „doba pesti“ umakniti priljudnosti.

Razne reči.

— Nekaj o nemških prostožidarjih. Koledar nemških prostožidarjev poroča, da je na Nemškem osem velikih lož ali prostožidarskih družb,

kterim je za pokrovitelja nemški cesar Viljem I. Vse te lože so od l. 1872 v medsebojni zvezi. Njihov glavni shod se imenuje „Deutscher Grosslogentag“ in vdeležiti se ga sme osem velikih glavarjev (mojstrov) in iz vsake lože še po dva voljena mojstra. Prva velika loža je „pri treh svetovnih krog-ljah“ in ima „14.067 bratov“. (Prostozidarji se med seboj imenujejo brate.) Glavni mojster je vodja Jahimovske gimnazije, dr. Schaper. Druga loža se imenuje „Grosse Landesloge der Freimaurer von Deutschland“. Njen sedež je Berolin in ima 9902 uda; vodi jo dr. A. Schmied. Tretja je „Royal York zur Freundschaft“ tudi v Berolinu s 6318 udi; častni veliki mojster je princ Viljem badenski, pravi mojster pa profesor vojaške akademije, dr. Herring. Četrta velika loža je v Hamburgu, ima 3362 udov; njen vodja je vrhovni državni pravnik. Peta loža je v Baireuthu imenuje se „pri Solncu“, ima 1902 uda; veliki mojster je učitelj Künzel in bankir Fenstel. V Draždanah je šesta loža s 3500 prostozidarji; vodi jo vrhovni deželni sodnik Wengler. Sedma je v Frankobrodu ob Menu z 2205 brati in osma „pri Edinosti“ v Darmstadtu z 858 brati; pokrovitelj ji je Ludovik IV., veliki vojvoda hesenski. Tem osmim ložam je podložnih še 461 lož z 42.114 udi. Na celi zemlji je 93 velikih lož, ki imajo več milijonov udov. Njih glavni namen je boj zoper katoliško cerkev in zoper vladarje. Ali čuda, da vladarji ne spoznajo, kako grejejo gada na prsih in ga podpirajo na svojo lastno škodo. Res pravijo prostozidarji, da se bojujejo le zoper katoliško cerkev, a zgodovina kaže, da so njihove strupene pušice tudi vsem postavnim vladarjem namenjene. Zgodovina spričuje, da je bila francoska revolucija delo prostozidarjev, da so upor v Avstriji l. 1848 in vse druge prekucije povzročili največ prostozidarji. Francoski prostozidar in jud Cremieux je na nekem nemškem shodu menda l. 1872 sam to pripoznal. Pri nas v Avstriji postava sicer ne pripušča prostozidar-skih društev, a to malo pomaga, saj so v vseh večih mestih skrivna prostozidarska društva. Dunajska loža se imenuje „Concordija“ in se menda v javnosti imenuje pisateljsko društvo „Concordija“. Več glej „Osseg, der Hammer der Freimaurerei am Kaiser-throne der Habsburger“.

— Vročja leta. V priložnosti letošnjega deloma jako vročega leta ne bo odveč, ako podamo nekatere vrstice o letih, ki so bila še bolj vroča, nego je letošnje. L. 627 po Kristusu so vsahnili vsi studenci in ljudje so umirali radi neznosne vročine, l. 879 je bilo nemogoče delati na planem, posebno ne na polji; kdor je vendar le nekoliko časa bil na polji, zadel ga je mrtvoud. L. 923 je bilo žito na polji tako sožgano, kakor v kaki peči. L. 1000 je bila posebno na Francoskem taka vročina, da so se reke v zemljo pozgubile, da so vse ribe zgnjile in vsled njihovega smrada je nastala kuga. Vsled vročine l. 1014 so vsahnile v Elzasu in na Lotrinškem studenci in reke. L. 1132 je vsahnil Ren, l. 1152 so jajca v pesku kuhali. L. 1277 je umrlo veliko ljudi in poginilo mnogo živali vsled neznosne vročine. L. 1303 si lahko s suho nogo šel čez Ren in Donavo. L. 1394 je bila vsa rast vničena. L. 1538 ste vsahnili reki Sekvana in Loar. L. 1556 je bila po vsej Evropi velika suša. L. 1615 so se posušili na Francoskem in v Švici vsi potoki in ribniki. Vročja so bila tudi leta 1646, 1678 in 1701. L. 1715 ni deževalo od marca do oktobra, vsa setev je bila vničena in vse vodé so popolnoma vsahnile. Vročine je bilo nad 38 stopinj R. in v vlažnih vrtilih je drevje dvakrat cvetelo. Nenavadna vroča so bila tudi leta 1724, 1746, 1765 in 1811. Zarad vročine l. 1815 so bila zaprta vsa gledišča. Toplomer je kazal 40 stopinj R. Vročja so bila še leta 1830, 1835, 1850, 1855, 1861, 1864, 1869 in 1870.

Telegrami.

Zagreb, 27. avgusta. Starčević napravil je razgrajaje v deželnem zboru tak škandal, da so morali po orožnike poslati. Njegovi pristaši obdolžili so predsednika, da je prestopil meje svojega področja. Predsednik se je na to odpovedal. Predsedništvo prevzel je podpredsednik, in je deželni zbor odobril postopanje predsednikovo. Konečno se je Starčević izključil.

Rim, 27. avgusta. Kolera se po Laškem širi sicer neznatno pa vendar-le konstantno. Število umrlih se še vedno narašča. Čudno je preskakovanje kolere iz ene vasi v daljne druge kraje. Zatrošena je tudi že po celi južni Italiji; toraj skoraj že ne bo kmalo mesta na Laškem, kjer bi ne bilo bolnikov za kolero. V Pisi zbolelo je h krati šest ljudi, od katerih so trije umrli in v Turinu imajo 10 bolnikov in sedem mrličev za kolero.

Marseille, 27. avg. Včeraj jih je tukaj pomrlo 15 in v Cette 5 ljudi za kolero.

Varšova, 27. avgusta. Car pride v Varšovo okoli 10. septembra. Po mestu razdala se je

dovolitev, da se napravi razsvetljava in da se smejo hiše okrasiti.

London, 28. avgusta. Francozi streljajo na trdnjavo Minforts od zore neprenehoma.

London, 28. avgusta. Vrhovno zapovedništvo v Egiptu prevzel bo general Wolsely, kateri se bo odmah tje kaj podal. Poglavitna mu bo naloga, da vse prej ko prej pripravi za ekspedicijo v Chartum.

Tujci.

26. in 27. avgusta.

Pri **Matičih:** Jurij Seemann, trgovec, z Dunaja. — Ant. Rouland, železnični vradnik, z Dunaja. — Baron de Martinlengo, zasebnik, iz Bartella. — Colojamzi, z družino, iz Trsta. — Ahilij Sessa, posestnik, iz Trsta. — Florijan Albanich, zasebnik, s soprogo, iz Gradca. — Jos. pl. Obereigner, iz Schneeberga. — Viktor Jombart, grajšček, iz Klügenfelsa. — Wilh. Kraus, zemljemerec, z Dunaja. — Justig, Austenitz, Schreier in Kalb, trg. potovalec, z Dunaja. — Klein, trgovec, iz Prage. — Jožef Culot, iz Gorice. — Hertans, e. k. poštni ravnatelj, iz Trsta.

Pri **Stonu:** K. Kirschner, nadsodniški svetnik, iz Monakovega. — Seligmann, Nagy in Rosenfeld, trgovci, z Dunaja. — Edvard Visintini, učitelj, s soprogo, iz Trsta. — Sonnenberg, trgovec, iz Kaniže. — Leontina Tullinger, z družino, iz Pulja.

Pri **Bavarskem dvoru:** Jelovschek pl. Fichtenau, bančni vradnik, z Dunaja. — Jožef Zigler, župnik, iz Stupice. — Franc Kopitar, z Brda.

Pri **Južnem kolodvoru:** Schachner, jurist, z Dunaja. — V. vitez Jettmar, e. k. okr. glavar, iz Voloske. — Artur Zimmermann, e. k. poročnik, iz Trsta. — Ernst Thümmel, črkostavec, iz Altenburga. — Janez Künel, e. k. polkovni tambor, iz Celovca.

Pri **Avstrijskem caru:** Berta Comell, trg. soproga, z družiteljico, iz Alexandrija.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

28. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 65	kr.
Sreberna	81	55
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	50
Papirna renta, davka prosta	94	45
Akcije avstr.-ogerske banke	858	—
Kreditne akcije	300	—
London	121	55
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	75
Francoski napoleond.	9	65
Nemške marke	59	50

Od 27. avgusta.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 10	kr.
" " " 4%	91	50
" " " 5%	88	20
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 104	25
" " Länderbanke	98	30
" " avst.-og. Lloyd v Trstu	547	—
" " državne železnice	300	30
" " Tramway-društva velj. 170 gl.	213	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	50
4% " " " 1860	500	134
Državne srečke " iz l. 1864	100	169
" " " " 1864	50	168
Kreditne srečke " " 1864	100	179
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	30
" " Ferdinandove sev.	105	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	105	—

Zahvala.

P. n. gospodom volilcem, kateri so me pri volitvi deželnega poslanca za mesto Kočevje in trg Ribnico z nepričakovanim zaupanjem počastili izrekam najtoplejo zahvalo.

V Ljubljani, 28. avgusta 1884.

F. Fortuna.

Prošnja in svarilo.

Prosim in svarim vsacega, naj ne posodi niti moji soprogi niti hčeri moji z nijednim izgovorom denarja ali kako denarstveno vrednost na moje ime. Jaz bi to ne uznaval in tudi ne plačal.

V Ljubljani v dan 25. avgusta 1884.

Jan. Nep. Tomic, železniški zdravnik.

Jurjev koledar

za leto 1885

bode izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“.

Obsegal bode do 200 strani z ilustriranimi humoreskami, šaljivim berilom in inserati od zadej, kateri se bodo po nizki ceni računali za celo ali pol strani. Izšel bode prve dni decembra t. l., cena mu bode samo 50 kr. Naročnina naj se pošilja vredništvu „Jurja s pušo“ v Trst. (3)

Išče se

organist in mežnar

za Sveto Goro pri Litiji.

Letni dohodki čez 800 gold. Prosilec naj bo oženjen. Natanjšeje se izve pri ondotnem gosp. župniku. (3)

Podpisani kupuje baker, mesing, cin, cink in staro železo, ima večjo zalogo štedilnih ognjišč za vzidanje, katero on sam oskrbi kar najceneje mogoče. Tudi se dobiva pri njem vedno oglje iz trdega lesa po nizki ceni.

Janez Dolhar, (1)

ključavničarski mojster v ulicah sv. Florijana št. 32 in v Hrenovih ulicah št. 4.

bruseljskih klobukov

in drugih stvari p. n. občinstvu, kakor

vsakovrstne klobuke za gospode

posebno pa: **suknene klobuke** (Lodenhüte) v raznih barvah, kakor **svetlo-** ali **temnorjavne**, **svetlo-** ali **temnozelenne** itd., po 2 gl. 20 kr.; **trde klobuke**, najnovejši izdelek, **rujave** ali **črne**, dobro blago, po 1 gl. 80 kr., najboljše po 2 gl. 20 kr.; **svilnate cilindre**, najfinejša roba in najlepši izdelek, po 4 gl. 50 kr.; **klobuke za dečke** po 1 gl. do 1 gl. 50 kr.; dalje

srajce za gospode, spodnje hlače, vratnike kravate

(20) itd. itd. itd.

Z odličnim spoštovanjem

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 4.

Naročila s poštnim povzetjem se točno izvršujejo.

DUHOVNO

PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

Cena 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Izišli prvi del obsega osebo in lastnosti duh. pastirja; potem homiletiko in katehetiko.

Tržaški škofijski list knjigo priporoča s sledečimi besedami: Opus multa eruditione et practica methodo compilatum... sacerdotibus optime commendamus.

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpogojen vspeh. (41)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bendenu v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.